

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра теорії і практики журналістики

Затверджено
на засіданні кафедри теорії і практики
журналістики факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023р.)
В.о. завідувача кафедри
доц. Мар'ян ЛОЗИНСЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни
«Теорія та історія соціальних комунікацій»,
яку викладають в межах ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
“ЖУРНАЛІСТИКА”
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061- журналістика

Львів 2023

Назва дисципліни	«Теорія та історія соціальних комунікацій»
Адреса викладання дисципліни	Львів, вул. Генерала Чупринки,49
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра теорії і практики журналістики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	галузь знань – 06 Журналістика, спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі дисципліни	Шайда Наталія Костянтинівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри теорії і практики журналістики
Контакт на інформація викладачів	Nataliia.shaida@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/shajda-n-k Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд.402
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Вівторок, 16.00-17.00 год, (вул. Генерала Чупринки, 49, ауд.402), а також – у день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю зі студентами). Можливі й онлайн-консультації через Telegram, WhatsApp, Messenger, Zoom або подібні ресурси. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Teoriya-ta-istoria-sot-com.pdf
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна «Теорія та історія соціальних комунікацій» є нормативною дисципліною зі спеціальності 061 – журналістика для освітньо-професійної програми «Журналістика», яка викладається в 1 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для розуміння суті соціальної комунікації, основних теорій та концепцій, аналізувати типологію комунікаційних потреб аудиторії, диференціювати візуальні засоби маніпуляції в соціальних комунікаціях, сформувати навички практичної діяльності.

<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Мета курсу «Теорії та історії соціальних комунікацій» - сформувати у здобувачів цілісне бачення і розуміння сутності феномену соціальних комунікацій, ознайомити теоретико-методологічними основами соціальних комунікацій.</p> <p>Цілі курсу є навчання майбутніх фахівців у сфері журналістики, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розглянути терміносистему теорії й історії соціальних комунікацій; - розкрити завдання і функції соціальних комунікацій в суспільстві; - висвітлити еволюцію теорії та практики соціальних комунікацій; - розглянути сутність основних концепцій теорії соціальних комунікацій; - розширити уявлення студентів про види та рівні комунікаційної діяльності; - розглянути складові процесу соціальних комунікацій; - визначити організаційні та технологічні засади формування рівнів комунікаційної культури суспільства, розглянути процеси їх трансформаційних змін; - розкрити сутність й типологію комунікаційних потреб; - розкрити лінгвістичні аспекти комунікації; - ознайомити студентів з особливостями невербальної комунікації; - поглибити знання про сучасну систему соціальних комунікацій, її структуру та функції;
	<ul style="list-style-type: none"> - розглянути особливості основних підсистем системи соціальних комунікацій, проаналізувати їх сучасний стан.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зражевська Н. Теорія медій та суспільства. Навч. пос., К., 2021. 192 с. 2. Квіт С. Масові комунікації: Підручник. – К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська», 2008. – 206 с. 3. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. 2-е вид., доп. К. : Видавничий центр "Київський ун-т", 1999. 307с. <p>Різун В. Про розвиток науки про соціальні комунікації. URL : https://www.researchgate.net/publication/359718959_Pro_rozvitok_nau_ki_pro_socialni_komunikacii</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Холод О. Методологія досліджень соціальних комунікацій : навч. посіб. – К. : Київський міжнародний університет, 2013. – 345 с. 6. Холод О.М. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : навч. посіб. / О. М. Холод. – Київ: Видавництво «Білий Тигр», 2018. – 370 с. 4. 7. Холод О.М. Теорія та історія соціальних комунікацій: курс лекцій / Холод О.М. – ІваноФранківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2020. – 230 с. <p>Кодекс академічної доброчесності Львівського національного університету імені Івана Франка https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/code_academic_virtue.docx</p> <p>Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика. Комунікативні маркери. Навчально-методичний посібник Центр навчальної літератури.- 2020.- 180 с. 2. Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сірінюк-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. – 156 с. 3. Соціальні комунікації: хрестоматія. уклад. В.О. Ільганаєва. Х. : ХДАК. 2020. 178 с.
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Денна форма: 64 год. аудиторних (32 год. лекцій, 32 год. практичних занять), 56 год. – самостійна робота. Заочна форма: 8 год. лекції, 2 год. практичних занять, 110 год. самостійна робота.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основи теорії масової комунікації; напрями, форми і методи досліджень масової комунікації. • етапи розвитку теорії масової комунікації; • систему та структуру, форми і формати, види та фактори масової комунікації; • концептуальні засади масовокомунікаційного впливу та його види; <p>У процесі навчання студенти повинні набути певних знань, щоб уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кваліфікувати види інформації та теорії масової комунікації за різними ознаками; • проводити всебічне дослідження масової комунікації, основних її напрямів та методів; • розробити структуру і класифікувати методи дослідження масової

	<p>комунікації.</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснити огляд прикладних соціокомунікативних моделей (на вибір) • проаналізувати соціологічну модель П. Бурдьє, семиотичну модель У.Еко та герменевтичну модель Г. Штета. • Концепції комунікації Р. Якобсона та Ю. Лотмана • Диференціювати візуальні засоби маніпуляції в соціальних комунікаціях. <p>Завдання дисципліни передбачають формування загальних та фахових компетентностей спеціальності:</p> <p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.</p> <p>СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.</p> <p>СК 02. Здатність до фахового аналізу світових та національних медіатенденцій.</p> <p>СК 05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ навчання:</p> <p>РН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.</p> <p>РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.</p> <p>РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.</p> <p>РН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.</p> <p>РН08. Використовувати передові знання і методики у процесі дослідження діяльності та створення нових медіаінституцій.</p>
Ключові слова	соціальні комунікації, медіа, інформаційна технологізація суспільства,

Формат курсу	Очний / заочний
Теми	Див. Схема курсу
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру у формі презентації виконаного індивідуального завдання.
Пререквізити	Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань із журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція-дискусія, лекція-діалог, лекція-візуалізація проблеми, під час читання лекцій використовуються мультимедійні презентації. Практичні заняття проводяться з використанням інтерактивних форм і методів навчання: ситуаційні вправи, робота в парах, малих групах, рольові ігри, метод кейсів.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p><u>Форма поточної звітності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 8 практичних занять по 4 бали: 32 бали <p><u>Форма проміжного контролю:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • підготовка презентації на конкретну тему - 18 балів <p><u>Форма підсумкової звітності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • іспит в кінці семестру у формі презентації виконаного індивідуального завдання складає 50% семестрової оцінки. <p><u>Максимальна кількість балів 50.</u></p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (реферати, вирішення ситуаційних вправ, кейсів). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються і обов'язково тягнуть покарання.</p>

<p>Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні комунікації як явище. Предмет теорії комунікації. 2. Види інформації в суспільстві. 3. Характеристика різновидів комунікації. Вербальна і невербальна комунікації. 4. Різновиди комунікації. Відкрита і закрита комунікація. 5. Дослідження масової комунікації 6. Вплив масової комунікації на суспільство. 7. Ділова й спеціалізована комунікація: зміст, функції. 8. Писемна мова в контексті комунікації 9. Міжнародні комунікації. 10. Види суспільства з позиції циркулювання в ньому масової інформації, схема процесу масової комунікації. 11. Властивості масової інформації. 12. Масовий вплив як комунікаційний процес. 13. Приклади використання маніпулятивних методів у масовій комунікації. 14. Створення й опрацювання повідомлень масової інформації. 15. Інтеграція України в ЄС в контексті інформаційної політики. 16. Електронний уряд: проблеми та пріоритети. 17. Масові комунікації й колапс цивілізації. 18. Характеристика учасників процесу масової комунікації. 19. Сутність терміна «маси», види, ознаки, фази існування. 20. Інформація як стратегічний ресурс в умовах війни.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Змістовий модуль 1. Поняття комунікації та її різновиди.

<p>1-2 тижні</p>	<p>Тема 1. Соціальні комунікації як феномен. Академічна доброчесність. 1.Характеристика різновидів комунікації. Вербальна комунікації. 2.Дослідження масової комунікації 3.Міжнародні комунікації. 4.Академічна доброчесність комунікаціях.</p>	<p>Лекції (4 год) / Лабораторні заняття (4 год.)</p>	<p>Квіт С. Масові комунікації: Підручник. – К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська», 2008. – 206 с. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. 2-е вид.,доп. К. Різун В. Пророзвиток науки про соціальні комунікації. URL: https://www.researchgate.net/publication/359718959_Pro_rozvitok_nauki_pro_socialni_komunikacii Кодекс академічної доброчесності Львівського національного університету імені Івана Франка https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/code_academic_virtue.docx</p>	<p>Ознайомлення основами соціальної комунікації. (7 год)</p>	<p>2 тижні</p>
<p>3-4 тижні</p>	<p>Тема 2. Аудиторія комунікації, фігура комунікатора. 1. Суть, ознаки, властивості аудиторії масової інформації. 3. Масовий вплив як комунікаційний</p>	<p>Лекції (4 год) / Лабораторні заняття (4 год.)</p>	<p>Холод О. Методологія досліджень соціальних комунікацій : навч. посіб. – К. : Київський міжнародний університет, 2013. – 345 с. Холод О.М. Соціальні комунікації: тенденції</p>	<p>Проаналізувати да виокремити аудиторії комунікації. (7 год)</p>	<p>2 тижні</p>

	<p>процес. 3. Використання маніпулятивних методів у масовій комунікації.</p>		<p>розвитку : навч. посіб. / О. М. Холод. – Київ: Видавництво «Білий Тигр», 2018. – 370 с. 4.</p>		
5-6 т и ж ні	<p>Тема 3. Державні інформаційні стратегії. 1. Інформаційний простір держави. 2. Джерела інформації. 3. Державна інформаційна політика у контексті інтеграції України в ЄС. 4. Електронний уряд: проблеми та пріоритети. 5. Масові комунікації й колапс цивілізації. 6. Масово-інформаційні процеси під час воєнного стану.</p>	<p>Лекції (4 год) / Лабораторні заняття (4 год.)</p>	<p>Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика. Комунікативні маркери. Навчально-методичний посібник Центр навчальної літератури.- 2020.- 180 с. Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. – 156 с. Соціальні комунікації: хрестоматія. уклад. В.О. Ільганаєва. Х. : ХДАК. 2020. 178 с.</p>	<p>Засвоєння та опрацювання літератури з основ державної політики у сфері масової інформації . (7 год)</p>	2 т и ж ні
7-8 т и ж ні	<p>Тема 4. Характеристика учасників процесу масової комунікації. 1. Сутність терміна «маси», види, ознаки, фази існування. 2. Ефекти в масовій комунікації. 3. Методи масової комунікації й його впливу. 4. Інформація як стратегічний ресурс у час війни.</p>	<p>Лекції (4 год) / Лабораторні заняття (4 год.)</p>	<p>Квіт С. Масові комунікації: Підручник. – К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська», 2008. – 206 с. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. 2-е вид., доп. К. : Різун В. Про розвиток науки про соціальні комунікації.</p>	<p>Дослідження структури та процесу ефективної комунікації у час війни. (7 год)</p>	2 т и ж ні
<p>Змістовий модуль 2. Учасники масово-інформаційного процесу</p>					

9-10 т и ж ні	Тема 5. Теорії соціальних комунікацій: український контекст 1. Концептуальні погляди В. Різуна на	Лекції (4 год) / Лабораторні заняття (4 год.)	Квіт С. Масові комунікації: Підручник. – К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська», 2008. – 206 с. Холод О.М. Теорія та	Аналіз поглядів дослідників соціальної комунікації	2 т и ж ні
	соціальні комунікації як інструмент соціального інжинірингу. 2. Дифузія мутацій й абмутації в теорії О. Холода.		історія соціальних комунікацій: курс лекцій / Холод О.М. – ІваноФранківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2020. – 230 с.	(7 год)	
11-12 т и ж ні	Тема 6. Теорії та концепції соціальних комунікацій за кордоном. 1. Ідеї про «електричний бум» М. Маклуена. 2. Теорія симулякрів Ж. Бодрийяра та Н. Лумана 3. Загальна теорія соціальної дії Т. Парсонса. Теорія «нової електронної культури» і трансформація соціальних комунікацій: К. Поппер і М. Кастельс. 4. Семіотична модель У. Еко. 5. Герменевтична модель Г. Штета. 6. Концепції комунікації Р. Якобсона та Ю. Лотмана 7. Ідеї розвитку соціальних комунікацій у	Лекції (4 год) / Лабораторні заняття (4 год.)	Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. – 156 с. Соціальні комунікації: хрестоматія. уклад. В.О. Ільганаєва. Х. : ХДАК. 2020. 178 с.	Підготовка презентацій з теорій соціальних комунікацій. (7 год)	2 т и ж ні

	Лісабонській школі (Португалія).				
13-14 т и ж ні	<p>Тема 7. Соціальні комунікації і суспільство</p> <p>1. Ділова й спеціалізована комунікація: зміст, функції.</p> <p>2. Писемна мова в контексті комунікації</p> <p>3. Види суспільства з позиції циркулювання</p>	<p>Лекції (4 год) / Лабораторні заняття (4 год.)</p>	<p>Квіт С. Масові комунікації: Підручник. – К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська», 2008. – 206 с.</p> <p>Холод О.М. Теорія та історія соціальних комунікацій: курс лекцій / Холод О.М. – ІваноФранківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2020. – 230 с.</p>	<p>Опрцювати літературу з теми (5 год)</p>	<p>2 т и ж н і</p>

	<p>ньому масової інформації, а процесу масової комунікації.</p>		<p>Холод О. Методологія досліджень соціальних комунікацій : навч. посіб. – К. : Київський міжнародний університет, 2013. – 345 с.</p>		
15-16 т и ж ні	<p>Тема 8. Попередній захист та обговорення індивідуальних презентацій.</p>	<p>Практичні заняття (4 год)</p>	<p>Відповідно до списку літератури змістового модуля</p>	<p>Підготовка індивідуальних презентацій (9 год)</p>	<p>2 т и ж н і</p>